

Korigendum k rozhodnutie Rady 2006/974/ES z 19. decembra 2006 o osobitnom programe „Kapacity“, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)

(Úradný vestník Európskej únie L 400 z 30. decembra 2006)

Rozhodnutie 2006/974/ES má znieť takto:

ROZHODNUTIE RADY

z 19. decembra 2006

o osobitnom programe Kapacity, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)

(Text s významom pre EHP)

(2006/974/ES)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 166 ods. 4,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

keďže:

- (1) V súlade s článkom 166 ods. 3 zmluvy sa má rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) ⁽³⁾ (ďalej len „rámcový program“) vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktoré vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, stanovujú dobu ich trvania a ustanovujú prostriedky, ktoré sa pokladajú za potrebné.
- (2) Štruktúra rámcového programu pozostáva zo štyroch typov činností: nadnárodná spolupráca na témach vyplývajúcich z príslušných politík (Spolupráca), výskum iniciovaný výskumnými pracovníkmi (Myšlienky), podpora odbornej prípravy a profesijného rastu výskumných pracovníkov (Ľudia) a podpora výskumných kapacít (Kapacity). V tomto osobitnom programe by sa mali vykonávať činnosti súvisiace s nepriamymi akciami, ktoré patria do programu Kapacity.
- (3) V rámci tohto osobitného programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít

a pravidiel šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“).

- (4) Siedmy rámcový program by mal dopĺňať činnosti vykonávané členskými štátmi, ako aj ďalšie akcie Spoločenstva, ktoré sú potrebné na celkové strategické úsilie v rámci plnenia lisabonských cieľov, a to najmä činnosti súvisiace so štrukturálnymi fondmi, poľnohospodárstvom, vzdelávaním, odbornou prípravou, kultúrou, konkurencieschopnosťou a inováciou, priemyslom, zdravím, ochranou spotrebiteľa, zamestnanosťou, energetikou, dopravou a životným prostredím.
- (5) Inovácia a činnosti súvisiace s MSP, podporované v rámci tohto rámcového programu, by mali dopĺňať činnosti vykonávané v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu, čo prispeje k znižovaniu medzery medzi výskumom a inováciou a podporí všetky formy inovácie.
- (6) Vykonávanie rámcového programu môže viesť k vzniku ďalších programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, programov viacerých členských štátov za účasti Spoločenstva alebo programov viacerých členských štátov, alebo k vytvoreniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.
- (7) Tento osobitný program by mal poskytnúť príspevok Európskej investičnej banke (EIB) na vytvorenie „finančného nástroja s rozdelením rizika“ s cieľom zlepšiť prístup k pôžičkám EIB.
- (8) Ako sa ustanovuje v článku 170 zmluvy, Spoločenstvo uzavrelo niekoľko medzinárodných zmlúv v oblasti výskumu a malo by sa vyvíjať úsilie o posilnenie medzinárodnej výskumnej spolupráce na účely ďalšej integrácie

⁽¹⁾ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvyverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

⁽³⁾ Ú. v. L 412, 30.12.2006, s. 1.

Spoločenstva do celosvetovej výskumnej obce. Tento osobitný program by preto mal byť otvorený pre krajiny, ktoré v tomto zmysle uzavreli potrebné zmluvy, avšak na projektovej úrovni, s prihliadnutím na vzájomnú prospešnosť, by mal byť otvorený aj pre subjekty z tretích krajín a medzinárodné organizácie zaoberajúce sa spoluprácou v oblasti vedy.

- (9) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (10) Vykonávanie rámcového programu by malo prispieť k podpore trvalo udržateľného rozvoja.
- (11) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev⁽¹⁾, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002⁽²⁾, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.
- (12) Mali by sa prijať vhodné opatrenia zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločenstiev na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využitia týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie úslych, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev⁽³⁾, nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi⁽⁴⁾, a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 z 25. mája 1999 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)⁽⁵⁾.
- (13) Opatrenia potrebné na vykonávanie tohto rozhodnutia sú v zásade riadiacimi opatreniami, a preto by sa mali prijať riadiacim postupom ustanoveným v článku 4 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú

postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu⁽⁶⁾. Na druhej strane výskum, v ktorom sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky, nastoľuje špecifické etické otázky opísané v článku 4 tohto rozhodnutia, a preto by sa opatrenia na financovanie takýchto projektov mali prijímať regulačným postupom ustanoveným v článku 5 rozhodnutia 1999/468/ES.

- (14) Osobitný program Kapacity by mal mať vlastnú rozpočtovú položku vo všeobecnom rozpočte Európskych spoločenstiev.
- (15) Pri vykonávaní tohto programu treba venovať primeranú pozornosť uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti, ako aj pracovným podmienkam, transparentnosti výberových konaní a profesijnému rastu, pokiaľ ide o výskumných pracovníkov prijímaných na projekty a programy financované v rámci akcií tohto programu, pre ktoré poskytuje referenčný rámec odporúčanie Komisie z 11. marca 2005 o Európskej charte pre výskumných pracovníkov a o pravidlách výberu výskumných pracovníkov, pričom je potrebné rešpektovať ich dobrovoľný charakter,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Týmto sa prijíma osobitný program Kapacity pre činnosti Spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja vrátane demonstračných činností (ďalej len „osobitný program“) na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013.

Článok 2

Osobitný program podporuje činnosti v prospech kapacít, ktorými sa podporujú kľúčové aspekty kapacít európskeho výskumu a inovácie:

- a) výskumná infraštruktúra;
- b) výskum v prospech malých a stredných podnikov (MSP);
- c) regióny znalostí;
- d) výskumný potenciál;
- e) veda v spoločnosti;
- f) podpora ucelenej tvorby výskumných politík;
- g) činnosti v rámci medzinárodnej spolupráce.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES, Euratom) č. 1248/2006 (Ú. v. EÚ L 227, 19.8.2006, s. 3).

⁽³⁾ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23. Rozhodnutie zmenené a doplnené rozhodnutím 2006/512/ES (Ú. v. EÚ L 200, 22.7.2006, s. 11).

Vykonávanie tohto osobitného programu môže viesť k vzniku doplnkových programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, k účasti Spoločenstva na programoch viacerých členských štátov alebo k zriaďovaniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.

Ciele a základné okruhy týchto činností sú stanovené v prílohe I.

Článok 3

V súlade s prílohou II k rámcovému programu je suma potrebná na vykonanie osobitného programu 4 097 miliónov EUR, z čoho je menej ako 6 % určených na administratívne výdavky Komisie. Orientačné rozdelenie tejto sumy je uvedené v prílohe II.

Článok 4

1. Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.

2. V rámci tohto programu sa nefinancujú tieto oblasti výskumu:

- výskumná činnosť zameraná na klonovanie ľudí na reprodukčné účely,
- výskumná činnosť určená na modifikáciu genetického dedičstva človeka, následkom ktorej by tieto zmeny mohli byť dedičné ⁽¹⁾,
- výskumné činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadra somatických buniek.

3. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

Každá žiadosť o financovanie výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek obsahuje prípadné podrobnosti o licenčných a kontrolných opareníach, ktoré prijímú príslušné orgány členských štátov, ako aj údaje o etickom(-ých) súhlase(-och), ktorý(-é) sa poskytne(-ú).

Pokiaľ ide o získavanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek, inštitúcie, organizácie a výskumní pracovníci sa podrobia prísny licenčným a kontrolným opatreniam v súlade s právnym rámcem zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

⁽¹⁾ Možno financovať výskum týkajúci sa liečby rakoviny pohlavných žliaz.

4. Uvedené oblasti výskumu sa preskúmajú pre druhú etapu tohto programu (roky 2010 až 2013) so zreteľom na vedecký pokrok.

Článok 5

1. Osobitný program sa vykonáva systémami financovania ustanovenými v prílohe III k rámcovému programu.

2. V prílohe III k tomuto osobitnému programu sú uvedené podmienky udelenia grantu Európskej investičnej banke na zriadenie finančného nástroja s rozdelením rizika.

3. V prílohe IV k tomuto osobitnému programu je uvedená možná iniciatíva pre spoločné vykonávanie národných výskumných programov, ktorá by mohla byť predmetom samostatného rozhodnutia na základe článku 169 zmluvy.

4. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia.

Článok 6

1. Komisia vypracuje pracovný program vykonávania osobitného programu, v ktorom podrobnejšie opíše ciele a vedecké a technické priority uvedené v prílohe I, systém financovania tematických oblastí, v rámci ktorých sa predkladajú návrhy, a harmonogram vykonávania.

2. V pracovnom programe sa zohľadňujú relevantné výskumné činnosti uskutočňované v členských štátoch, pridružených krajinách a v európskych a medzinárodných organizáciách a vytváranie európskej pridanej hodnoty, ako aj vplyv na priemyselnú konkurencieschopnosť a význam pre iné politiky Spoločenstva. V prípade potreby sa program aktualizuje.

3. Pri hodnotení návrhov nepriamych akcií v rámci systémov financovania a pri výbere projektov sa uplatňujú kritériá uvedené v článku 15 ods. 1a pravidiel účasti a šírenia.

4. V pracovnom programe sa môžu určiť:

- a) organizácie, ktoré dostávajú členské príspevky;
- b) akcie podporujúce činnosti konkrétnych právnických osôb.

Článok 7

1. Za vykonávanie osobitného programu zodpovedá Komisia.

2. Riadiaci postup ustanovený v článku 8 ods. 2 sa uplatňuje pri prijímaní týchto opatrení:

- a) pracovného programu uvedeného v článku 6, ktorý obsahuje systémy financovania, ktoré sa majú použiť, obsahu výziev na predkladanie návrhov, ako aj hodnotiacich a výberových kritérií, ktoré sa majú uplatňovať;
- b) akejkolvek úpravy orientačného rozdelenia sumy uvedeného v prílohe II;
- c) schvaľovania financovania činností uvedených v článku 2 písm. a) až g), ak je odhadovaná suma príspevku Spoločenstva v rámci tohto programu 0,6 milióna EUR alebo viac;
- d) vypracovania referenčného rámca pre hodnotenia ustanovené v článku 7 ods. 2 a 3 rámcového programu.

3. Regulačný postup ustanovený v článku 8 ods. 3 sa uplatňuje pri schvaľovaní financovania činností, pri ktorých sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky.

Článok 8

1. Komisii pomáha výbor.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.

Lehota ustanovená v článku 4 ods. 3 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.

3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.

Lehota ustanovená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.

4. Komisia pravidelne informuje výbor o celkovom napredovaní vykonávania osobitného programu a poskytuje mu aktuálne informácie o všetkých akciách výskumu a technického rozvoja navrhovaných alebo financovaných v rámci tohto programu, ako sa uvádza v prílohe V.

5. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 9

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie ustanovené v článku 7 rámcového programu.

Článok 10

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 11

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

Za Radu

predseda

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA I

VEDECKÉ A TECHNICKÉ CIELE, ZÁKLADNÉ ČRTY TÉM A ČINNOSTÍ

Úvod

V rámci tohto osobitného programu sa budú zlepšovať výskumné a inovačné kapacity v Európe a zabezpečí sa ich optimálne využitie. Tento cieľ sa dosiahne prostredníctvom:

- optimalizácie využitia a rozvoja výskumných infraštruktúr,
- posilnenia inovačných kapacít MSP, ako aj ich schopnosti využívať prínosy výskumu,
- podpory rozvoja regionálnych výskumných zoskupení,
- využívania výskumného potenciálu v konvergenčných a najvzdialenejších regiónoch EÚ,
- ďalšieho priblíženia vedy k spoločnosti s cieľom harmonicky integrovať vedu a techniku do európskej spoločnosti,
- podpory ucelenej tvorby výskumných politík a
- akcií a opatrení na podporu medzinárodnej spolupráce.

Náležite sa zohľadní zásada trvalo udržateľného rozvoja a rovnosti pohlaví. V opodstatnených prípadoch budú súčasťou činností tohto osobitného programu etické, sociálne, právne a širšie kultúrne aspekty realizovaného výskumu a jeho možných uplatnení, ako aj socioekonomické vplyvy vedecko-technického rozvoja a prognóz.

V rámci tohto osobitného programu sa môžu realizovať akcie na koordináciu programov mimo Spoločenstva využitím programu ERA-NET a účasti Spoločenstva na spoločne realizovaných národných výskumných programoch (článok 169 zmluvy), ako je uvedené v osobitnom programe Spolupráca.

Vyvinie sa úsilie o dosiahnutie súčinnosti a komplementárnosti s ostatnými postupmi a programami Spoločenstva, ako sú regionálna a kohézna politika Spoločenstva, štrukturálne fondy, program konkurencieschopnosti a inovácie a príslušné programy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy ⁽¹⁾.

Etické aspekty

Počas vykonávania tohto osobitného programu a z neho vyplývajúcich výskumných činností sa majú dodržiavať základné etické zásady. K nim okrem iného patria zásady zakotvené v Charte základných práv EÚ vrátane týchto: ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrana osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a s najnovším znením príslušných medzinárodných dohôd, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne, podpísaného v Oviende 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (roky 1991 až 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

⁽¹⁾ V záujme uľahčenia vykonávania programu Komisia na každé zasadnutie programového výboru vymedzené v programe uhradí v súlade so svojimi platnými usmerneniami výdavky jedného zástupcu za členský štát, ako aj jedného experta/poradcu za členský štát pri tých bodoch programu, pri ktorých potrebuje členský štát špecifické poradenstvo.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

Na výskumné činnosti, ktoré sú zakázané vo všetkých členských štátoch, sa neposkytujú žiadne finančné prostriedky.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politik Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady 86/609/EHS z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely⁽¹⁾ sa stanovuje, že všetky pokusy je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu, zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat; aby sa vykonávali na čo najnižšom počte zvierat; aby sa pri nich využívali zvieratá s najnižším stupňom neurofyziologickej citlivosti; aby spôsobovali najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení. Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zväziť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity.

Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

Výskum etiky súvisiacej s vedeckým a technickým rozvojom sa bude vykonávať v časti Veda v spoločnosti osobitného programu Kapacity.

1. VÝSKUMNÉ INFRAŠTRUKTÚRY

Cieľ

Optimalizovať využívanie a rozvoj najvýznamnejších výskumných infraštruktúr v Európe a pomáhať pri vytváraní nových výskumných infraštruktúr paneurópskeho významu vo všetkých oblastiach vedy a techniky, ktoré európska vedecká obec potrebuje na to, aby si udržala popredné miesto v oblasti napredovania výskumu, a vďaka ktorým dochádza k rozširovaniu vedomostnej základne a technologického know-how v oblasti priemyslu.

Prístup

Na to, aby sa Európa stala najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou znalostnou ekonomikou na svete, sú z hľadiska dosiahnutia vedúceho postavenia vo vede a technike rozhodujúce moderné a efektívne výskumné infraštruktúry. Výskumné infraštruktúry zohrávajú kľúčovú úlohu pri vytváraní znalostí a technológií, ako aj pri ich šírení, uplatňovaní a využívaní, čím sa podporuje inovácia a prispieva sa k rozvoju európskeho výskumného priestoru. Prístup k nim sa stáva čoraz nevyhnutnejším vo všetkých oblastiach vedy a techniky, ako aj pre fakticky podloženú tvorbu politik. Mnohé výskumné infraštruktúry sa zmenili z rozsiahlych zariadení zameraných takmer výhradne na jeden vedný odbor na servisné zariadenia pre širší okruh vedeckých obcí. Keďže to umožňuje informačná a komunikačná technológia, súčasné koncepcie infraštruktúr sa naďalej rozširujú o decentralizované systémy hardvéru, softvéru a obsah s obrovskou súhrnnou hodnotou, ktoré slúžia ako úschovne vedomostí z rozličných vedných odborov.

Navrhnutá akcia bude prispievať najmä k vývoju, využívaniu a uchovávaniu znalostí prostredníctvom podpory výskumných infraštruktúr založených na princípe zdola nahor vychádzajúcom z excelentnosti, ako aj na cielenom prístupe. Strategické zvyšovanie úrovne elektronických infraštruktúr založených na informáciách a komunikácii a virtuálnych infraštruktúr sa tiež považuje za hnaciu silu zmeny spôsobu vedeckého bádania. Pri vývoji a financovaní infraštruktúr budú naďalej zohrávať vedúcu úlohu členské štáty.

Výraz „výskumné infraštruktúry“ v kontexte rámcového programu Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja sa vzťahuje na zariadenia, zdroje alebo služby, ktoré výskumná obec potrebuje na realizáciu výskumu vo všetkých oblastiach vedy a techniky. Toto vymedzenie sa vzťahuje vrátane súvisiacich ľudských zdrojov na:

- hlavné vybavenie alebo súbor nástrojov, ktoré sa používajú na výskumné účely,
- zdroje založené na vedomostiach, ako sú zbierky, archívy, štruktúrované informácie alebo systémy týkajúce sa správy údajov, ktoré sa používajú pri vedeckom výskume,

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. EÚ L 230, 16.9.2003, s. 32).

- infraštruktúry založené na informačných a komunikačných technológiách, ako napríklad Grid, výpočtová technika, softvér a komunikácie,
- akýkoľvek iný predmet výnimočného charakteru, ktorý sa používa na vedecký výskum.

Pri poskytovaní podpory možno vziať do úvahy iba výskumné infraštruktúry alebo siete výskumných infraštruktúr s jasným významom pre európsku vedeckú obec (akademickú, verejnú a priemyselnú) z hľadiska výkonnosti a prístupu. Tieto infraštruktúry musia významne prispievať k rozvoju európskych výskumných kapacít.

Pokiaľ ide o tematicky zamerané výskumné infraštruktúry v osobitnom programe Spolupráca, celkovú koordináciu zabezpečí tento program.

Činnosti

Činnosti sa vzťahujú na tieto akčné línie:

- optimalizácia využitia existujúcich výskumných infraštruktúr a zlepšenie ich výkonnosti,
- podpora rozvoja nových výskumných infraštruktúr (alebo modernizácia už existujúcich) paneurópskeho významu, vychádzajúc najmä z práce ESFRI (Európske strategické fórum o výskumných infraštruktúrach),
- podporné opatrenia vrátane podpory nových potrieb.

1.1. Existujúce výskumné infraštruktúry

Cieľom akcií výskumnej infraštruktúry je posilniť európske kapacity a výkonnosť osobitných výskumných infraštruktúr a zvýšiť záujem užívateľských obcí o možnosti ponúkané výskumnými infraštruktúrami a ich záujem investovať do špičkového výskumu. Činnosti pozostávajú z podpory optimalizácie európskych výskumných infraštruktúr prostredníctvom integrácie kapacít a úsilia, čo povedie k najefektívnejšiemu využitiu zariadení, zdrojov a služieb vo všetkých oblastiach vedy a techniky, ako aj k posilneniu nadnárodného prístupu k existujúcim infraštruktúram.

1.1.1. Integrované činnosti

Výskumné infraštruktúry na svetovej úrovni potrebujú obrovské a dlhodobé investície do zdrojov (ľudských i finančných). Mali by byť využívané na európskej úrovni čo najširšou vedeckou obcou a odberateľskými odvetviami. Optimalizácia a posilnenie kapacít a výkonnosti výskumných infraštruktúr na úrovni Spoločenstva si navyše vyžadujú stálu podporu a zlepšovanie, aby mohli reagovať na nové a rastúce vedecké potreby. Toto možno lepšie dosiahnuť prostredníctvom koordinovanej stimulácie ich využívania a rozvoja vrátane aktualizácie.

Spoločenstvo by malo k tomuto cieľu prispieť presadzovaním integračných činností. Tieto činnosti zabezpečia európskym výskumným pracovníkom, a to aj výskumným pracovníkom z oblasti priemyslu vrátane MSP a okrajových a najvzdialenejších regiónov, prístup k najlepším výskumným infraštruktúram na vykonávanie ich výskumu prostredníctvom podpory integrovaného poskytovania infraštruktúrnych služieb vedeckej obci na európskej úrovni a v prípade potreby na medzinárodnej úrovni. Integrované činnosti by sa mali zamerať aj na lepšie štruktúrovanie (na európskej úrovni) spôsobov prevádzkovania výskumných infraštruktúr a na podporu ich spoločného rozvoja z hľadiska kapacity a výkonnosti.

Integrované činnosti pre existujúce výskumné infraštruktúry sa budú vykonávať prostredníctvom:

- výziev na princípe zdola nahor na podnietenie vzájomnej koordinácie a združovania zdrojov medzi prevádzkovateľmi infraštruktúr s cieľom podporiť spoluprácu medzi nimi. Tieto činnosti by sa tiež mali zamerať na lepšie štruktúrovanie (na európskej úrovni) spôsobov prevádzkovania výskumných infraštruktúr a spôsobov prístupu k nim zo strany potenciálnych užívateľov, na podporu ich spoločného rozvoja z hľadiska kapacity a výkonnosti, ako aj na zvýšenie ich uceleného a medzidisciplinárneho využívania,

- cieleňých výziev, keď cieleňé akcie významne prispejú k podpore významných výskumných infraštruktúr v dlhodobom časovom horizonte a urýchlia ich príchod na úroveň Spoločenstva. Budú sa vykonávať v úzkej spolupráci s činnosťami realizovanými v tematických oblastiach, aby bolo zaručené, že všetky akcie vykonávané na európskej úrovni v rámci Spoločenstva zodpovedajú potrebám výskumných infraštruktúr v príslušnej oblasti. Môžu byť už stanovené oblasti ⁽¹⁾ na lepšie využitie a posilnenie existujúcich európskych infraštruktúr, ktoré vyhovujú dlhodobým strategickým potrebám strán zainteresovaných do výskumu z akademickej, verejnej a priemyselnej oblasti a spoločnosti ako celku, ako sú napríklad vedy o živote a ich aplikácie, informačné a komunikačné technológie, rozvoj priemyselného výskumu vrátane metrologie, podpora trvalo udržateľného rozvoja, a najmä životné prostredie a sociálne a humanitné vedy.

1.1.2. Elektronické infraštruktúry založené na IKT

Zavedenie elektronických infraštruktúr zabezpečí nevyhnutné služby pre výskumné obce založené na komplexných postupoch navrhnutých tak, aby sa preniesla kapacita rozptýlených zdrojov založených na IKT (výpočtová technika, pripojiteľnosť, prístrojové vybavenie) do virtuálnych spoločenstiev. Posilnenie európskeho prístupu a súvisiacich európskych činností v tejto oblasti môže byť významným príspevkom k nárastu európskeho výskumného potenciálu a jeho využitiu tým, že elektronické infraštruktúry budú základným kameňom európskeho výskumného priestoru, „predskokanom“ medzidisciplinárnej inovácie a hnacím motorom zmien v spôsoboch vedeckého bádania. Môže tiež prispieť k integrácii výskumných skupín z okrajových a najvzdialenejších regiónov.

Cieľom činností navrhnutých pre elektronickú infraštruktúru, ktoré vychádzajú z cieleňých výziev na predkladanie návrhov, bude podpora ďalšieho rozvoja a vývoja vysokokapacitnej a vysokovýkonnej komunikácie (GÉANT) a infraštruktúr, ktoré využívajú systémy Grid, ako aj európskych kapacít v oblasti výpočtovej techniky vyššej kategórie v súlade s potrebou podpory posilnenia svetových decentralizovaných supervýpočtových zariadení, ukladania dát a moderných vizualizačných zariadení. Činnosti sa budú vo vhodných prípadoch zameriavať aj na podporu ich osvojenia užívateľskými obcami, rozšírenia ich globálnej relevantnosti a zvýšenia úrovne spoľahlivosti a dôveryhodnosti, pričom sa bude vychádzať z úspechov infraštruktúr GÉANT a Grid a z otvorených noriem interoperability.

Bude potrebné koordinovaným spôsobom podporiť digitálne knižnice, archívy, ukladanie a spracovanie údajov a spoločné využívanie zdrojov na európskej úrovni, aby sa vytvorili úschovne údajov pre vedeckú obec a budúce generácie vedcov. Činnosti sa budú zameriavať aj na zvýšenie spoľahlivosti a dôveryhodnosti údajovej zložky elektronických infraštruktúr. Cieľom navrhnutých činností je tiež predvídať a integrovať nové požiadavky a riešenia, ktoré umožnia vývoj veľkoobjemových testovacích zariadení určených na experimenty s novými technológiami a uspokojenie nových požiadaviek užívateľov vrátane elektronického vzdelávania. Skupina eIRG (reflexná skupina pre elektronickú infraštruktúru) bude pravidelne pomáhať prostredníctvom strategických odporúčaní.

1.2. Nové výskumné infraštruktúry

Tento osobitný program bude podporovať vytváranie nových výskumných infraštruktúr (vrátane výraznej modernizácie už existujúcich) so zameraním najmä na prípravné fázy a na jedinečné infraštruktúry, ktoré majú rozhodujúci alebo paneurópsky význam pre vývoj príslušných vedeckých disciplín v Európe.

1.2.1. Projektové štúdie pre nové výskumné infraštruktúry

Podpora vytvárania nových výskumných infraštruktúr prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov na princípe zdola nahor, financovaním výskumných cien a štúdií uskutočniteľnosti pre nové infraštruktúry.

1.2.2. Podpora budovania nových infraštruktúr

Podpora vytvárania nových výskumných infraštruktúr v súlade so zásadou variabilnej geometrie, vychádzajúc najmä z práce, ktorú vykonalo ESFRI v oblasti vývoja nového európskeho programu pre nové výskumné infraštruktúry. V pracovnom programe sa určia prioritné projekty pre prípadnú podporu zo strany Spoločenstva.

Činnosť súvisiaca s výstavbou nových infraštruktúr sa bude vykonávať v dvoch etapách na základe zoznamu kritérií stanovených v rámcovom programe.

⁽¹⁾ Stanovené aj zo strany ESFRI.

— 1. etapa: Podpora prípravnej fázy

Prvá etapa bude obsahovať výzvy obmedzené na prioritné projekty určené v pracovnom programe. Prípravná fáza by zahŕňala prípravu podrobných konštrukčných plánov, právneho usporiadania, riadenia a viacročného plánovania navrhovanej výskumnej infraštruktúry a záverečnú dohodu medzi zainteresovanými stranami. Počas prípravnej fázy bude Komisia pracovať najmä na uľahčovaní zabezpečovania finančných mechanizmov pre konštrukčnú fázu.

— 2. etapa: Podpora konštrukčnej fázy

V druhej etape by sa vykonávali konštrukčné plány za prípadnej účasti súkromných finančných inštitúcií, pričom by sa vychádzalo z dosiahnutých technických, právnych, administratívnych a finančných dohôd, využívala by sa najmä komplementárnosť vnútroštátnych nástrojov s nástrojmi Spoločenstva (napr. štrukturálne fondy alebo Európska investičná banka) a vo vhodných prípadoch by sa zohľadnil potenciál na vedeckú excelentnosť konvergenčných regiónov, ako aj najvzdialenejších regiónov. Prostredníctvom rámcového programu by sa mohli finančne podporovať prioritné projekty v konštrukčnej fáze, ktoré takúto podporu nutne potrebujú. Pri takýchto projektoch sa o forme podpory rozhodne *ad hoc* podľa druhu a výšky potrebných prostriedkov [napr. priamy grant, pôžičky Európskej investičnej banky, prístup ku ktorým môže uľahčiť finančný nástroj s rozdelením rizika (príloha III); článok 171 zmluvy].

1.3. Podporné opatrenia vrátane podpory nových potrieb

Dobrá koordinácia v rámci EÚ pri formulovaní a prijímaní európskej politiky pre výskumnú infraštruktúru je kľúčom k úspechu tejto činnosti. V celom programe sa preto nachádzajú opatrenia na podporu takejto koordinácie vrátane podpory rozvoja medzinárodnej spolupráce.

Tieto činnosti by sa vykonávali najmä na základe pravidelných výziev na predkladanie návrhov. Zamerali by sa najmä na stimulovanie koordinácie národných programov prostredníctvom akcií ERA-NET, na podporu analýzy nových potrieb, podporu činnosti ESFRI a eIRG, účinné vykonávanie programu (napr. podporné konferencie, zmluvy s odborníkmi, štúdie vplyvu atď.), ako aj na medzinárodný rozmer činností vykonávaných v rámci tohto osobitného programu. V kontexte medzinárodnej spolupráce umožnia činnosti vykonávané v tejto osobitnej časti programu stanoviť potreby určitých tretích krajín a spoločné záujmy, na ktorých by sa mohla založiť spolupráca, a na základe cieľných výziev rozvinúť prepojenia medzi kľúčovými výskumnými infraštruktúrami v tretích krajinách a infraštruktúrami v európskom výskumnom priestore.

2. VÝSKUM V PROSPECH MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV (MSP)

Ciele

Podporovať inovačnú kapacitu európskych MSP, ako aj ich prínos k rozvoju výrobkov vytvorených modernými technológiami a s nimi súvisiacich trhov, a to podporou pri využívaní externých služieb v oblasti výskumu, zvyšovaní výskumného úsilia, rozširovaní svojich sietí, lepšom využívaní výsledkov výskumu a získavaní technologického know-how na preklenutie medzery medzi výskumom a inováciou.

Prístup

MSP sú ťažiskom európskeho priemyslu. Mali by byť základnou súčasťou inovačného systému v rámci premietania znalostí do nových výrobkov, postupov a služieb. MSP v Európe, ktoré čelia narastajúcej konkurencii nielen v rámci vnútorného, ale aj celosvetového trhu, potrebujú zintenzívniť získavanie znalostí a prácu vo výskume, zvýšiť mieru využívania výskumu, geograficky rozšíriť svoju podnikateľskú činnosť a rozšíriť svoje znalostné siete do iných krajín. Väčšina akcií členských štátov zameraných na MSP nepodporuje nadnárodnú spoluprácu v oblasti výskumu a nadnárodný prenos technológií. Na doplnenie a posilnenie vplyvu akcií vykonávaných na národnej a regionálnej úrovni sú potrebné akcie na úrovni EÚ.

Budú sa vykonávať osobitné akcie na podporu MSP alebo združení MSP, ktoré potrebujú využívať externé služby v oblasti výskumu: najmä nízko až priemerne technicky vybavených MSP s malou alebo žiadnou výskumnou kapacitou. MSP s intenzívnym výskumom sa môžu zúčastniť ako poskytovatelia výskumných služieb alebo môžu využívať externé služby v oblasti výskumu na doplnenie svojej základnej výskumnej kapacity. Tieto akcie sa uskutočnia vo všetkých oblastiach vedy a techniky prostredníctvom prístupu zdola nahor. Akcie budú zahŕňať podporu demonstračných a iných činností na

uľahčenie využívania výsledkov výskumu, pričom za zabezpečí komplementárnosť s programom pre konkurencieschopnosť a inováciu. Pri hodnotení návrhov projektov sa patrične zohľadní očakávaný ekonomický vplyv na MSP. Finančné prostriedky sa rozdelia prostredníctvom dvoch systémov: Výskum pre MSP a Výskum pre združenia MSP.

Prvý sa zameria najmä na nízko až priemerne technicky vybavené MSP s malou alebo žiadnou výskumnou kapacitou, ale tiež na MSP s intenzívnym výskumom, ktoré potrebujú využívať externé služby v oblasti výskumu na doplnenie svojej základnej výskumnej kapacity. Druhý sa zameria na združenia MSP, ktoré zvyčajne lepšie poznajú alebo identifikujú spoločné technické problémy svojich členov, jednújú v ich mene a podporujú šírenie a využívanie výsledkov.

Koordináčné a podporné akcie v rámci Výskumu pre MSP budú zahŕňať koordináciu národných/regionálnych programov, ktoré sú zamerané na MSP a ktoré podporujú najlepšie postupy, šírenie a využívanie výsledkov, zlepšovanie prístupu MSP k siedmemu rámcovému programu a posudzovanie vplyvu.

Akcie by mohli vychádzať aj z príslušných národných výskumných programov, ktoré dopĺňajú výskumné činnosti uvedené nižšie ⁽¹⁾.

Okrem týchto osobitných akcií sa podporí a uľahčí účasť MSP na rámcovom programe. Výskumné potreby a potenciál MSP sa patrične zohľadnia pri vypracovávaní obsahu tematických oblastí programu Spolupráca, ktoré budú realizované prostredníctvom projektov rôzneho rozsahu a zamerania v závislosti od oblasti a témy.

V priebehu vykonávania rámcového programu Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja sa zabezpečí komplementárnosť a súčinnosť s akciami rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu s cieľom podniknút a uľahčiť účasť MSP na rámcovom programe Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja.

Činnosti

Pre MSP sa budú realizovať tieto dva osobitné systémy:

Výskum pre MSP

Tento systém podporuje malé skupiny inovačných MSP pri riešení spoločných alebo doplnkových technologických problémov. Projekty, ktoré sú relatívne krátkodobé, musia byť zamerané na inovačné potreby MSP, ktoré využívajú externé služby v oblasti výskumu od poskytovateľov výskumu a technického rozvoja a musia byť pre dotknuté MSP jasne využiteľné.

Výskum pre združenia MSP

Tento systém podporuje združenia MSP pri vyvíjaní technických riešení problémov veľkých zoskupení MSP v konkrétnych priemyselných odvetviach alebo segmentoch hodnotového reťazca prostredníctvom potrebného výskumu, napr. na vypracovanie európskych noriem a štandardov alebo splnenie týchto noriem a štandardov a splnenie regulačných požiadaviek v oblastiach, ako je ochrana zdravia, bezpečnosti a životného prostredia. Projekty, ktoré môžu trvať niekoľko rokov, musia viesť združenia MSP, ktoré využívajú externé služby v oblasti výskumu od poskytovateľov výskumu a technického rozvoja v prospech ich členov a musí byť do nich zapojené väčšie množstvo MSP.

Spoločné prvky programov

- Systémov sa môžu zúčastniť iné podniky a koneční užívatelia, ak je to v záujme MSP alebo združení MSP.
- Okrem výskumu by mali projekty obsahovať činnosti, ktoré podporia prevzatie a efektívne využitie výsledkov výskumu, ako je testovanie, demonštrácia, odborná príprava, prenos technológií, správa znalostí a ochrana práv duševného vlastníctva. Projekty v rámci výskumu pre združenia MSP by mali tiež zahŕňať činnosti na efektívne šírenie výsledkov výskumu medzi členov združení MSP a v osobitných prípadoch aj ďalším zainteresovaným stranám.
- Na vlastnícke a prístupové práva týchto dvoch systémov sa vzťahujú osobitné pravidlá.

⁽¹⁾ Mohlo by to zahŕňať prípadné spoločné vykonávanie programov zameraných na MSP aktívne vo výskume, pričom by sa vychádzalo z projektu Eureka.

Dôraz sa bude jednoznačne klásť na podporu výskumných projektov. Podpora sa bude navyše udeľovať vnútroštátnym systémom, ktoré poskytujú MSP alebo združeniam MSP finančné prostriedky na prípravu návrhov akcií v rámci akcie *Výskum v prospech MSP*, s cieľom podporovať vytváranie nových vnútroštátnych systémov alebo rozširovanie existujúcich systémov.

3. REGIÓNŮ ZNALOSTÍ

Ciele

Upevňovať výskumný potenciál európskych regiónov predovšetkým podnecovaním a celoeurópskym podporovaním tvorby regionálnych výskumných zoskupení združujúcich univerzity, výskumné centrá, podniky a regionálne orgány.

Prístup

Úloha regiónov ako dôležitého faktora v kontexte výskumu a vývoja technológií v EÚ stále rastie. Údaje súčasne dokazujú, že investície do výskumu a vývoja prispievajú k atraktivite regiónov, pretože zvyšujú konkurencieschopnosť miestnych podnikov. Zoskupenia v oblasti výskumu a vývoja patria medzi najlepšie hnacie sily investičnej činnosti, ktorá vyúsťuje do získania konkurenčnej výhody s pozitívnym vplyvom na rast a rozvoj pracovných miest. Pilotná akcia Regióny znalostí⁽¹⁾ z roku 2003 potvrdila význam takýchto zoskupení a potrebu podporovania a podnecovania tvorby takýchto štruktúr.

Táto akcia umožní európskym regiónom posilniť svoje investičné možnosti v oblasti výskumu a technického rozvoja, pričom zároveň maximalizuje možnosti úspešného zapojenia ich zainteresovaných strán do európskych výskumných projektov a uľahčuje tvorbu zoskupení, čím podporuje regionálny rozvoj v Európe. Akcie uľahčia tvorbu regionálnych zoskupení, čím sa podporí rozvoj európskeho výskumného priestoru. Zvýšené a cielenejšie použitie štrukturálnych fondov na investície a činnosti v oblasti výskumu a vývoja bude mať za následok zlepšenie súčinnosti medzi regionálnym a výskumnými politikami najmä vypracovaním regionálnych výskumných stratégií, ktoré môžu regionálne úrady začleniť do stratégií hospodárskeho rozvoja.

Osobitná pozornosť sa bude venovať spolupráci medzi susediacimi regiónmi v rôznych členských štátoch.

Cieľom akcie Regióny znalostí je podpora vytvorenia a vykonávania optimálnych politík a stratégií pre rozvoj výskumných zoskupení. Zvýši hlavne opodstatnenie a efektívnosť regionálnych výskumných programov prostredníctvom vzájomného učenia sa; podporí a posilní spoluprácu medzi zoskupeniami a prispeje k posilneniu trvalo udržateľného rozvoja existujúcich výskumných a vývojových zoskupení, ako aj zlepši podmienky na vytváranie nových, najmä v tvoriacich sa regiónoch znalostí. Podpora sa poskytne najmä na projekty založené na dopyte a zamerané na problémy týkajúce sa špecifických technických oblastí alebo odvetví⁽²⁾.

Táto akcia sa vzťahuje na všetky regióny vrátane konvergenčných⁽³⁾.

Činnosti

Do projektov by sa mali zapojiť regionálne orgány, regionálne vývojové agentúry, univerzity, výskumné centrá a priemyselné subjekty, v prípade potreby aj finančné organizácie alebo organizácie občianskej spoločnosti. Projekty v rámci akcie *Regióny znalostí* sa zameriavajú na tieto činnosti:

- Analýza, vývoj a vykonávanie výskumných programov regionálnych alebo cezhraničných zoskupení a spolupráca medzi nimi. Toto zahŕňa analýzu, ako aj plán vykonávania zameraný na kapacity a priority výskumu a vývoja. V projektoch budú využité prognózy, referenčné hodnotenie alebo iné metódy, ktorými sa poukáže na očakávané prínosy, ako je posilnenie prepojení medzi zainteresovanými zoskupeniami, účasť na európskych výskumných projektoch a zvýšený vplyv na rozvoj regiónu. Mohli by byť aj prípravou na medziregionálne pilotné akcie. Cieľom týchto činností je najmä podpora lepšej komplementárnosti medzi regionálnymi fondmi Spoločenstva a inými fondmi členských štátov a Spoločenstva.

⁽¹⁾ Pilotná akcia Regióny znalostí bola začlenená do rozpočtu Spoločenstva na rok 2003 na podnet Európskeho parlamentu. Nasledovala ju ďalšia výzva na predkladanie návrhov v rámci šiesteho rámcového programu v oblasti výskumu a technického rozvoja (2004) ako súčasť programu Ucelená tvorba politík.

⁽²⁾ V prípade potreby nie je vylúčená kombinácia rôznych technických oblastí.

⁽³⁾ Konvergenčné regióny sú regióny uvedené v článku 5 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1164/94 (Ú. v. EÚ L 210, 31.7.2006, s. 25, korigendum v Ú. v. EÚ L 239, 1.9.2006, s. 248). Patria sem regióny cieľa Konvergencia, regióny oprávnené čerpať prostriedky z Kohézneho fondu a najvzdialenejšie regióny.

- Mentorstvo regiónov s menej rozvinutým výskumným profilom zo strany vysokorozvinutých regiónov, ktoré je založené na budovaní zoskupení zameraných na výskum a vývoj. Nadnárodné regionálne konzorciá zmobilizujú a združia výskumníkov z akademickej, priemyselnej a správnej oblasti s cieľom spoločne navrhnuť usmernenia pre technologicky menej vyspelé regióny.
- Iniciatívy na zvýšenie integrácie výskumných pracovníkov a inštitúcií do regionálnych ekonomík prostredníctvom interakcie na úrovni zoskupení. To zahŕňa nadnárodné činnosti na rozšírenie prepojení medzi stranami zainteresovanými vo výskume a miestnymi podnikateľskými obcami, ako aj konkrétne činnosti medzi zoskupeniami. V záujme preukázania prínosov integrácie by tieto činnosti mohli prispieť k určeniu možností komplementárnosti vo výskume a technickom rozvoji.

Podpora sa poskytne aj na činnosti na podporu systematickej vzájomnej výmeny informácií, ako aj na interakcie medzi podobnými projektmi a v určitých prípadoch interakcie s inými programami Spoločenstva (napr. analytické a syntetické semináre, okrúhle stoly, publikácie), pričom sa zdôrazní najmä účasť kandidátskych a pridružených krajín, ako aj členských štátov, ktoré pristúpili k EÚ po 1. máji 2004.

4. VÝSKUMNÝ POTENCIÁL

Cieľ

Podnecovať plné využitie výskumného potenciálu rozšírenej Únie odhalovaním a rozvíjaním existujúcej alebo rodiacej sa excelentnosti v konvergenčných a najvzdialenejších regiónoch EÚ a pomáhať pri posilňovaní schopností výskumníkov pôsobiacich v týchto regiónoch úspešne sa podieľať na výskumných činnostiach na úrovni Spoločenstva.

Prístup

S cieľom podporiť plné využitie výskumného potenciálu rozšírenej Únie sa navrhnu akcie zamerané na odhalenie potenciálu výskumných skupín, najmä v konvergenčných a najvzdialenejších regiónoch Európskej únie, ktoré v súčasnosti nevyužívajú svoje možnosti naplno alebo ktoré na zužitkovanie svojho potenciálu potrebujú nové znalosti a podporu. Akcie sú vo veľkej miere založené na predchádzajúcich a súčasných opatreniach, ako sú európske centrá excelentnosti v niekdajších prístupujúcich a kandidátskych krajinách v rámci 5. RP a štipendií Marie Curie pre prenos znalostí. Prenos znalostí doplnia tiež iniciatívy realizované Európskym sociálnym fondom v rámci novej kohéznej politiky (2007 – 2013), ktoré sú zamerané na rozvoj ľudského potenciálu pre výskum na vnútroštátnej úrovni v oprávnených oblastiach.

Zameranie sa na posilnenie a rozšírenie spolupráce týchto výskumných skupín s výskumnými centrami v iných členských štátoch EÚ alebo pridružených krajinách významne prispieje k odhaleniu ich potenciálu, a tým k dlhodobému udržateľnému rozvoju. Optimalizácia medzinárodnej orientácie a uznania, vodcovského potenciálu a kvality vedcov zvýši viditeľnosť týchto vedeckých skupín a uľahčí ich zapojenie do európskeho výskumného priestoru.

Činnosti

V rámci akcie sa budú podporovať najmä strategické partnerstvá vrátane vytvárania dvojíc medzi výskumnými skupinami z verejného aj súkromného sektora v konvergenčných alebo najvzdialenejších regiónoch EÚ vybraných uznávanými výskumnými skupinami v Európe na základe hodnotenia kvality a vysokého potenciálu. Osobitný dôraz sa bude klásť na očakávané dlhodobé účinky na úrovni EÚ, ako aj na regionálnej úrovni. Na účely plného využitia potenciálu (napr. na rozšírenie znalostí, na rozvoj ďalších spôsobilostí vrátane riadenia výskumu alebo na zviditeľnenie) bude akcia zahŕňať podporu pre vybrané výskumné skupiny v oprávnených regiónoch v rámci výskumných programov vypracovaných na základe strategických partnerstiev na:

- výmenu know-how a skúseností prostredníctvom nadnárodných obojsmerných stáží výskumných pracovníkov medzi vybranými centrami v oprávnených regiónoch a jednou alebo viacerými partnerskými organizáciami v inom členskom štáte EÚ alebo pridruženej krajine, s integrovanými mechanizmami povinného návratu pracovníkov poslaných na stáž pochádzajúcich z vybraných centier v oprávnených regiónoch,
- zamestnávanie skúsených výskumníkov vrátane riadiacich pracovníkov vybranými centrami existujúcej alebo rodiacej sa excelentnosti s cieľom ich zapojenia do prenosu znalostí a/alebo odbornej prípravy výskumníkov vrátane osobitnej podpory návratu občanov, ktorí opustili krajinu,
- získavanie a vývoj určitých výskumných zariadení a rozvoj materiálneho zabezpečenia vybraných centier existujúcej alebo rodiacej sa excelentnosti na podporu výskumných programov pripravených v rámci strategického partnerstva,

- organizovanie seminárov a konferencií s cieľom uľahčiť prenos znalostí na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni s účasťou výskumných pracovníkov vybraných centier aj prizvaných výskumníkov z iných krajín v rámci rozvoja medzinárodnej vzdelávacej kapacity a reputácie vybraných centier; účasť výskumníkov centier vybraných v rámci programu na medzinárodných konferenciách alebo krátkodobých vzdelávacích podujatiach na výmenu poznatkov, budovanie sietí a vystavenie týchto vedcov medzinárodnému prostrediu,
- činnosti v oblasti rozširovania a propagácie na zviditeľnenie vybraných centier a ich činností.

Nezávisle od týchto podporných opatrení sa v rámci tejto akcie vytvoria prostriedky hodnotenia, na základe ktorých môžu všetky výskumné centrá v oprávnenom regióne, či už žiadajú o financovanie, alebo nie, získať nezávislé medzinárodné znalecké hodnotenie úrovne kvality svojho výskumu a výskumnej infraštruktúry. Toto hodnotenie by vykonali špičkoví nezávislí medzinárodní experti, ktorých vymenuje Komisia.

5. VEDA V SPOLOČNOSTI

Cieľ

V záujme budovania otvorenej, efektívnej a demokratickej európskej znalostnej spoločnosti je potrebné stanoviť si cieľ podporovať vyvážené prepojenie vedecko-technického úsilia a príslušných výskumných politík s európskou sociálnou sieťou podporovaním reflexie a diskusií na európskej úrovni o vede a technike a o ich vzťahu k celému spoločenskému a kultúrnemu spektru.

Prístup

Veda v spoločnosti predstavuje významné rozšírenie a zintenzívnenie pilotnej činnosti realizovanej v rámci šiesteho rámcového programu, ktoré je úmerné rastúcim ambíciám európskej výskumnej politiky.

Rozvoj európskej spoločnosti v mnohom závisí od jej schopnosti vytvárať, využívať a rozširovať znalosti a na ich základe neustále inovovať. Vedecký výskum ako súčasť „trojuholníka znalostí“, ktorý tvorí výskum, vzdelávanie a inovácia, zohráva v tomto ohľade významnú úlohu a mal by zostať aj naďalej jednou z hnacích síl podpory rastu, prosperity a trvalo udržateľného rozvoja.

Na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné, aby sa vytvorilo sociálne a kultúrne prostredie, ktoré zabezpečí podmienky pre úspešný a využiteľný výskum. To znamená, že sa zohľadnia oprávnené záujmy a potreby spoločnosti, čo zahŕňa rozšírenú demokratickú diskusiu so zainteresovanejšou a informovanejšou verejnosťou a lepšie podmienky pre kolektívne rozhodovanie vo vedeckých otázkach, ako aj možnosť organizácií občianskej spoločnosti využívať externé služby v oblasti výskumu v závislosti od svojich potrieb. Malo by sa tiež vytvoriť priaznivé prostredie pre vedecké povolania, novú vlnu investícií do výskumu a následné šírenie znalostí, z ktorých vychádza lisabonská stratégia. Cieľom tejto činnosti bude aj úplná integrácia žien do sveta vedy.

Táto časť programu Kapacity sa zameria na určenie podmienok, za ktorých by sa takéto priaznivé prostredie v Európe stalo bežným a nebolo by len výnimkou.

Predovšetkým je potrebné sa zamerať na riziko vzniku vedeckej priepasti v spoločnosti. Oddeluje tých, ktorí nemajú prístup k dôležitým znalostiam, od malej skupiny tých, ktorí ho majú; tých, ktorí nemajú schopnosť ovplyvniť tvorbu politiky vo výskume, od tých, ktorí túto možnosť majú. Toto vedie k nejednoznačným názorom občanov, pokiaľ ide o potenciálne prínosy vedy a techniky a ich skutočnú podriadenosť verejnej mienke. Na jednej strane občania vyzývajú, aby sa výskum väčšmi zameriaval na nevyriešené problémy súčasnosti (choroby, znečistenie, epidémie, nezamestnanosť atď.) a ich možné dôsledky do budúcnosti. Na druhej strane neskrývajú nedôveru v určité spôsoby využitia vedy a neoprávnené zásahy do rozhodovacích procesov.

Medzi príčiny často nedostatočnej integrácie vedy do spoločnosti patria:

- nedostatočná účasť verejnosti pri stanovovaní priorít a vytváraní smerovania politiky v oblasti vedy, ktorá by umožnila širšiu diskusiu o možných súvisiacich rizikách a dôsledkoch,
- rastúce výhrady k niektorým vedeckým pokrokom, pocit nedostatočnej kontroly a otvorené otázky týkajúce sa dodržiavania základných hodnôt,

- vnímanie izolácie sveta vedy od každodennej reality hospodárskeho a sociálneho života,
- pochybnosti o objektivite vedeckých dôkazov, ktoré sú k dispozícii pre verejnú tvorbu politiky,
- nedostatočná kvalita vedeckých informácií dostupných verejnosti.

Zvolený prístup sa zameriava na:

- zvýšenie otvorenosti a transparentnosti mechanizmov prístupu k posudkom a hodnotenia posudkov, ktoré slúžia ako podklady pre tvorbu lepších politik,
- stanovenie medzí pre eticky vhodné výskumné iniciatívy z hľadiska základných práv,
- vytvorenie aktívnejšej pozície Európy vo svete pri diskusii a propagácii zdieľaných hodnôt, rovnosti príležitostí a spoločenského dialógu,
- preklenutie priepasti medzi tými, ktorí majú a ktorí nemajú vedecké vzdelanie, propagácia vedy v bezprostrednom okolí všetkých občanov (výzvy pre mestá, regióny, nadácie, vedecké centrá, múzeá, organizácie občianskej spoločnosti atď.),
- podnietenie spoločenského dialógu o politike v oblasti výskumu a stimulácia organizácií občianskej spoločnosti k širšiemu zapojeniu do výskumných činností,
- hľadanie možností zlepšenia riadenia európskeho systému výskumu a inovácie,
- vytvorenie obrazu vedy a výskumníkov, ktorý bude zrozumiteľný pre všetkých, najmä mladých ľudí,
- podporu postupu žien vo vedeckej kariére a lepšie využitie ich odborného a vedeckého nadania v prospech všetkých,
- obnovu vedeckej komunikácie využitím moderných prostriedkov na dosiahnutie väčšieho účinku, podporou užšej spolupráce vedcov s médiami.

Veda v spoločnosti sa bude vykonávať prostredníctvom:

- politicky orientovaných akcií a výskumu podporovaných priamo v tejto téme,
- spolupráce medzi členskými štátmi, stanovením spoločných cieľov a posilnením vnútroštátnych postupov v duchu otvorenej metódy koordinácie,
- propagácie, podpory a monitorovania začlenenia otázok časti Veda v spoločnosti do ostatných častí rámcového programu a ich vplyvu⁽¹⁾. Celková koordinácia otázok týkajúcich sa Vedy v spoločnosti v rámcovom programe aj v rámci ostatných súvisiacich činností Spoločenstva (napr. týkajúcich sa vzdelávania a kultúry) sa zabezpečí v tejto téme.

Budú sa sledovať tri akčné línie.

Prvá akčná línia: Dynamickejšie riadenie vzťahu vedy a spoločnosti

Posilnenie a skvalitnenie európskeho systému vedy

Od európskeho vedeckého systému sa očakáva, že posilní inovačný potenciál, preto musí spoločnosť získať hlbší prehľad o jeho zložkách, ekonomike, riadení a zvykoch. Dôraz sa kladie na tri významné hľadiská so zameraním sa na účastníkov a dynamiku európskeho výskumného priestoru:

- zvýšenie využívania a monitorovanie vplyvu vedeckého poradenstva a posudkov pri tvorbe politiky v Európe (vrátane riadenia rizík) a vyvinutie praktických nástrojov a systémov (napr. elektronické siete),

⁽¹⁾ Vrátane vytvorenia postupov pre etické posudky pri návrhoch zameraných na eticky citlivé otázky v rámci osobitného programu Spolupráca.

- podpora dôveryhodnosti a samoregulácie vo vedeckej obci,
- podpora diskusie o šírení informácií vrátane prístupu k výsledkom vedeckého výskumu a budúcnosť vedeckých publikácií, pričom sa zohľadnia aj opatrenia na zlepšenie prístupu verejnosti.

Výraznejšia angažovanosť s cieľom predpovedať a objasňovať politické, spoločenské a etické otázky

Snahy a záujmy spoločnosti a základné etické zásady musia byť lepšie zakomponované do výskumného procesu, aby sa vytvorilo bezpečnejšie a konštruktívnejšie prostredie pre výskumníkov a spoločnosti ako celku. Dôležité sú tieto tri aspekty:

- výraznejšia angažovanosť, pokiaľ ide o otázky súvisiace s vedou,
- podmienky pre odbornú diskusiu o etike a vede,
- väčší dôraz na diskusiu v rámci výskumnej obce o sociálnych aspektoch výskumu.

Lepšie pochopenie miesta vedy a techniky v spoločnosti

V záujme vytvorenia dobrých politík na riešenie vzťahu medzi vedou a spoločnosťou je potrebné, aby sa znalosti získané v minulosti, vedecko-technické dedičstvo, sociológia a filozofia rozšírili, skonsolidovali a rozšírili na európskej úrovni. Na tento účel by mali učitelia z týchto vedných odborov vytvoriť siete pre výskum a diskusie schopné preukázať skutočný prínos vedy k budovaniu európskej spoločnosti a identity s dôrazom najmä na:

- vzťahy medzi vedou, demokraciou a právom,
- výskum etiky vo vede a technike,
- vzájomné ovplyvňovanie sa vedy a kultúry,
- úlohu a obraz vedcov,
- pochopenie vedy zo strany verejnosti a podnecovanie na verejnú diskusiu.

Rastúca úloha univerzít

Činnosť sa zameria na podporu vhodných reforiem, ktoré umožnia univerzitám plne zohrávať svoju úlohu pri tvorbe, šírení a výmene znalostí spoločne so zástupcami priemyslu a spoločnosťou ako celku (v súlade s iniciatívami Spoločenstva týkajúcimi sa univerzitného výskumu). Dôraz sa kladie na:

- stanovenie lepších rámcových podmienok pre efektívnejší univerzitný výskum,
- podporu vytvorenia štruktúrovaných partnerstiev s podnikateľským sektorom s prihliadnutím na kapacity riadenia univerzitného výskumu,
- posilnenie výmeny znalostí medzi univerzitami a spoločnosťou.

Druhá akčná línia: Posilnenie potenciálu, rozšírenie horizontov

Rodová rovnosť a výskum

Na základe politických usmernení obsiahnutých v pracovnom dokumente Komisie a záveroch Rady ⁽¹⁾ a ostatných súvisiacich smerovaniach politiky Spoločenstva sa vytvorí rámec pre konkrétne akcie na posilnenie úlohy žien vo vedeckom výskume a podporu rodovej rovnosti vo výskume. Tento rámec poskytne priestor pre politickú diskusiu, monitorovanie, koordináciu a podporný výskum. Bude obsahovať:

- posilnenie úlohy žien vo vedeckom výskume a vo vedeckých rozhodovacích orgánoch,

⁽¹⁾ Ženy a veda: excelentnosť a inovácia – rodová rovnosť vo vede – SEK(2005) 370; závery Rady z 18. apríla 2005.

- rodovú rovnosť vo výskume,
- začleňovanie rodovej rovnosti do výskumnej politiky a programov Spoločenstva.

Mladí ľudia a veda

Činnosti budú zamerané na prilákanie väčšieho počtu ľudí zo všetkých sociálnych skupín na výkon vedeckých povolání, posilnenie prepojenia medzi generáciami a zvýšenie úrovne vedeckej gramotnosti vo všeobecnosti. Európske výmeny a spolupráca sa sústredia na metódy výučby v oblasti vedy prispôbenede pre mladých poslucháčov, podporu učiteľov v oblasti vedy (konceptie, materiály), čím sa vytvorí prepojenie medzi školským a odborným životom. Okrem toho možno podporiť celoeurópske podujatia, na ktorých sa stretnú uznávaní vedci ako vzory a ašpirujúci mladí vedci. Činnosti sa zamerajú aj na podporný výskum, pri ktorom sa zohľadnia sociálne hľadiská a kultúrne hodnoty. Ponechali sa tri aspekty:

- podpora formálneho a neformálneho vedeckého vzdelávania na školách, ako aj prostredníctvom vedeckých centier, múzeí a iných vhodných prostriedkov,
- posilnenie prepojenia medzi vedeckým vzdelávaním a vedeckými povolaniami,
- výskumné a koordinačné akcie zamerané na nové metódy vzdelávania v oblasti vedy.

Tretia akčná línia: Komunikácia medzi vedou a spoločnosťou

Činnosti budú podporovať efektívne dvojsmerné komunikačné kanály, ktoré umožnia verejnosti a tvorcom politik prepojenie s vedou a vedcom prepojenie s verejnosťou. Prístup sa bude orientovať na užšiu spoluprácu a výmenu skúseností medzi vedcami a médiami, ale aj výraznejšie angažovanie cieľových skupín, konkrétne detí a mladých ľudí, výskumníkov pôsobiacich na verejnosti a odbornej tlači. Úsilie sa zameria na:

- poskytovanie spoľahlivých a včasných vedeckých informácií tlači a iným médiám,
- akcie v oblasti odbornej prípravy na zblíženie médií s vedeckou obcou,
- podporu európskeho rozmeru na vedeckých podujatiach pre verejnosť,
- propagáciu vedy audiovizuálnymi prostriedkami prostredníctvom európskej koprodukcie a vysielania vedeckých programov,
- propagáciu špičkovej medzinárodnej výskumnej a vedeckej komunikácie prostredníctvom verejnosti známych ocenení,
- výskum zameraný na posilnenie metód a výsledkov vzájomnej komunikácie o vede v záujme zvýšenia vzájomného porozumenia medzi vedeckou obcou a širším publikom zloženým z tvorcov politik, médií a širokej verejnosti.

6. PODPORA UCELENEJ TVORBY VÝSKUMNÝCH POLITÍK

Cieľ

Zvýšenie účinnosti a ucelenosti výskumných politik členských štátov a Spoločenstva a ich zosúladenie s inými politikami, zlepšenie vplyvu verejného výskumu a jeho prepojenia s priemyslom a posilnenie verejnej podpory a jej pozitívneho účinku na investície súkromných subjektov.

Prístup

Činnosti realizované v tejto časti sa zameriavajú na podporu uceleného vývoja postupov, ktoré dopĺňajú koordinačné činnosti v rámci programu Spolupráca a prispievajú k politikám a iniciatívam Spoločenstva (napr. právne predpisy, odporúčania a usmernenia) zameraným na zlepšenie ucelenosti a vplyvu politik členských štátov.

Tieto činnosti prispejú k vykonávaniu lisabonskej stratégie, najmä k dosiahnutiu cieľa investovať do výskumu 3 % HDP, čím pomôžu členským štátom a Spoločenstvu pri rozvoji účinnejších politik výskumu a vývoja. Cieľom je zlepšiť výskum financovaný z verejných zdrojov a jeho prepojenia s priemyslom a podporiť súkromné investície do výskumu

prostredníctvom posilnenia štátnej podpory a jej pozitívneho vplyvu na súkromné investície. Vyžaduje si to prispôsobivosť výskumných politík, mobilizáciu širšieho spektra nástrojov, cezhraničnú koordináciu činností a mobilizáciu ďalších politík v záujme vytvorenia lepších rámcových podmienok pre výskum.

Činnosti

Budú sa sledovať dve akčné línie ⁽¹⁾.

Prvá akčná línia: Monitorovanie a analýza verejných výskumných politík a priemyselných stratégií vrátane ich vplyvu

Cieľom je zabezpečiť informácie, dôkazy a analýzy na podporu navrhovania, vykonávania, hodnotenia a medzinárodnej koordinácie verejných politík. Toto zahŕňa:

- Informačnú a spravodajskú službu (ERAWATCH), ktorá podporí tvorbu výskumnej politiky založenej na dôkazoch a prispieje k realizácii európskeho výskumného priestoru (ERA) tým, že zabezpečí lepšie porozumenie charakteru, základných prvkov a vývoja národných a regionálnych výskumných politík, iniciatív a systémov. Toto zahŕňa pravidelné analýzy z európskeho pohľadu zamerané na otázky tvorby výskumnej politiky, najmä faktory ovplyvňujúce vývoj výskumných systémov a ich vplyvy na politické a riadiace štruktúry; nové otázky/výzvy a politické možnosti; ako aj hodnotenia pokroku členských štátov na ceste k ERA a cieľu vo výške 3 %, ktoré sa uskutočnia na európskej úrovni.
- Monitorovanie investícií do priemyselného výskumu na zabezpečenie základných a doplnkových zdrojov informácií, ktoré pomôžu pri riadení verejnej politiky a umožnia spoločnostiam porovnať svoje investičné stratégie v oblasti výskumu a vývoja okrem iného aj v odvetviach kľúčového záujmu pre hospodárstvo EÚ. Toto zahŕňa pravidelné súhrny investícií do výskumu a vývoja na firemnej a odvetvovej úrovni, prieskumy orientácie súkromných investícií do výskumu a vývoja, analýzy faktorov, ktoré ovplyvňujú investičné rozhodnutia do výskumu a vývoja a postupy firiem, analýzy hospodárskych vplyvov a hodnotenie politických dôsledkov.
- Vývoj a analýzu ukazovateľov výskumnej aktivity a jej vplyvu na hospodárstvo. Obsahuje vypracovanie a uverejňovanie národných a regionálnych kľúčových ukazovateľov v oblasti vedy a techniky a súhrnov, v ktorých sa v prípade potreby použijú oficiálne štatistické ukazovatele; hodnotenie predností a nedostatkov výskumných a vývojových programov členských štátov a analýzu postavenia a výkonnosti EÚ vo vedeckom a technickom výskume.

Tieto činnosti sa budú realizovať v spolupráci so Spoločným výskumným centrom, ako aj prostredníctvom štúdií a expertných skupín.

Druhá akčná línia: *Koordinácia výskumných politík*

Cieľom je na dobrovoľnom základe posilniť koordináciu výskumných politík prostredníctvom:

- akcií na podporu vykonávania otvorenej metódy koordinácie a
- iniciatív nadnárodnej spolupráce vykonávaných na národnej alebo regionálnej úrovni v oblastiach spoločného záujmu, ktorých sa podľa možnosti zúčastňujú aj iné zainteresované strany (vrátane priemyslu, európskych organizácií a organizácií občianskej spoločnosti).

Tieto činnosti sa zameriavajú na otázky spoločného záujmu, ktoré sa týkajú výskumu a ostatných súvisiacich politík, ktoré by sa mali mobilizovať na účely realizácie ERA a na dosiahnutie cieľa 3 % investícií do výskumu. Prispievajú k rozvoju účinnejších národných a regionálnych politík prostredníctvom vzájomného vzdelávania a partnerského hodnotenia; podnikia koordinované alebo spoločné iniciatívy medzi skupinami krajín a regiónov zainteresovaných v oblastiach so silným medzinárodným rozmerom alebo prelínaním a v prípade potreby identifikujú oblasti, ktoré si vyžadujú doplnkovú a obojstranne posilňujúcu činnosť na úrovni Spoločenstva a členských štátov.

Iniciatívy realizované viacerými krajinami a regiónmi môžu zahŕňať činnosti, ako napríklad partnerské hodnotenie národných a regionálnych politík, výmenu skúseností a pracovníkov, spoločné hodnotenie a posúdenie vplyvu a navrhovanie a vykonávanie spoločných iniciatív.

⁽¹⁾ Činnosťami súvisiacimi s posilňovaním a zlepšovaním európskeho vedeckého systému, ku ktorým patria napr. otázky vedeckého poradenstva, posudkov a príspevkov k lepšej regulácii, sa zaoberá časť Veda v spoločnosti tohto osobitného programu.

7. ČINNOSTI MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

Cieľ

V záujme zvyšovania konkurencieschopnosti a udržania vedúceho postavenia na svetovej úrovni potrebuje Európske spoločenstvo silnú a ucelenú medzinárodnú politiku v oblasti vedy a techniky. Medzinárodné činnosti realizované v rámci rôznych programov, ktoré sú súčasťou rámcového programu, sa budú vykonávať v kontexte celkovej stratégie medzinárodnej spolupráce.

Táto medzinárodná politika sleduje tri vzájomne prepojené ciele:

- podporovať rast európskej konkurencieschopnosti prostredníctvom strategických partnerstiev s tretími krajinami vo vybraných oblastiach vedy a zapájaním popredných výskumníkov tretích krajín do práce pre Európu a spolupráce s Európou,
- uľahčiť kontakty s partnermi v tretích krajinách s cieľom poskytnúť lepší prístup k výskumu vykonávanému v iných častiach sveta,
- riešiť konkrétne problémy, ktorým čelia tretie krajiny, alebo problémy celosvetového charakteru s prihliadnutím na spoločné záujmy a obojstranný prospech.

Prístup

S cieľom identifikovať a stanoviť prioritné oblasti výskumu spoločného záujmu a obojstranného prospechu s niektorými tretími krajinami [partnerské krajiny medzinárodnej spolupráce ⁽¹⁾] na účely osobitných akcií medzinárodnej spolupráce v rámci osobitného programu Spolupráca sa posilnia prebiehajúce politické rozhovory a partnerské siete s rôznymi regiónmi v týchto tretích krajinách, aby sa podporilo vykonávanie týchto akcií. Ucelenosť vnútroštátnych činností v oblasti medzinárodnej vedeckej spolupráce sa zvýši podporou koordinácie národných programov (členských štátov a pridružených krajín) prostredníctvom viacsstrannej koordinácie vnútroštátnych politik a činností v oblasti výskumu a technického rozvoja. Počas vykonávania rámcového programu sa spolupráca s tretími krajinami bude zameriavať najmä na tieto skupiny krajín ⁽²⁾:

- kandidátske krajiny ⁽³⁾,
- stredozemské partnerské krajiny (MPC), krajiny západného Balkánu (WBC) ⁽⁴⁾, ako aj východoeurópske a stredoázijské krajiny ⁽⁵⁾ (EECA),
- rozvojové krajiny s dôrazom na osobitné potreby jednotlivých dotknutých krajín alebo regiónov ⁽⁶⁾,
- krajiny s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom ⁽⁶⁾.

Tematické akcie medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu sa vykonávajú v rámci osobitného programu Spolupráca. Medzinárodné akcie v oblasti ľudského potenciálu sa vykonávajú v rámci osobitného programu Ľudia. Horizontálne podporné akcie a opatrenia zamerané na iné oblasti ako osobitné tematické alebo interdisciplinárne oblasti zahrnuté do programu Spolupráca sa budú vykonávať a v obmedzenom počte prípadov dopĺňať osobitnými akciami spolupráce s obojstranným prínosom. Celková koordinácia medzinárodných akcií spolupráce v rámci rôznych programov sa posilní, aby sa zabezpečil ucelený prístup a súčinnosť s inými nástrojmi Spoločenstva (napr. IPA, nástroj európskej susedskej politiky, nariadenie o pomoci ázijským a latinskoamerickým rozvojovým krajinám a systémy rozvojovej pomoci). Na základe skúseností získaných počas programu INTAS a jeho činností vykonaných v rámci spolupráce s východoeurópskymi a stredoázijskými krajinami sa v rámci tohto programu, ako aj programov Spolupráca a Ľudia budú vykonávať činnosti na zabezpečenie kontinuity.

Komisia zabezpečí koordináciu medzinárodnej spolupráce v celom rámcovom programe vrátane politického dialógu s partnerskými krajinami, regiónmi a medzinárodnými fórami.

⁽¹⁾ Pozri pravidlá účasti.

⁽²⁾ V súčasnosti je súčasťou európskej susedskej politiky 9 stredozemských partnerských krajín a 6 krajín východnej Európy a Strednej Ázie.

⁽³⁾ Tie, ktoré nie sú pridruženými kandidátskymi krajinami.

⁽⁴⁾ Tie, ktoré nie sú pridruženými potenciálnymi kandidátskymi krajinami.

⁽⁵⁾ Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Kazachstan, Kirgizsko, Moldavsko, Rusko, Tadžikistan, Turkménsko, Ukrajina a Uzbekistan.

⁽⁶⁾ Poznomenáva sa, že Latinská Amerika zahŕňa rozvojové krajiny aj krajiny s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom.

Činnosti

Hlavnými činnosťami na tvorbu spoločne dohodnutých politík medzinárodnej vedeckej spolupráce sú:

Medziregionálna koordinácia spolupráce v oblasti vedy a techniky vrátane stanovenia priorít a vymedzenia politík spolupráce v oblasti vedy a techniky

Vedecko-technická spolupráca Spoločenstva v oblasti stanovenia priorít sa zakladá na komplexných politických rozhovoroch s partnerskými krajinami a regiónmi s ohľadom na ich sociálno-kultúrne podmienky a výskumné kapacity. Tieto rozhovory o vedecko-technickej spolupráci sa vedú na viacerých úrovniach, napr. v rámci medzinárodných fór (rôzne dohovory OSN), inštitucionalizovaných medziregionálnych rozhovorov ⁽¹⁾, medzi ktoré patria: Stretnutia Ázia – Európa (ASEM); Latinská Amerika, Karibská oblasť a EÚ (EÚ – LAC); partnerstvá so stredozemskými krajinami a krajinami západného Balkánu; partnerstvo medzi EÚ – AKT (africké, karibské a tichomorské štáty), partnerstvo s východnou Európou a Strednou Áziou ⁽²⁾, ako aj v rámci dvojstranných a mnohostranných dohôd a neformálnych medziregionálnych stretnutí vedcov a ostatných spoločenských partnerov.

Najvyššou prioritou bude zintenzívnenie medziregionálnych/dvojstranných rozhovorov tak, aby poskytovali usmernenie a rámec pre medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu a spoločné stanovenie výskumných oblastí spoločného záujmu a obojstranného prospechu. Takéto rozhovory a partnerstvá v oblasti vedy a techniky predstavujú najúčinnjší spôsob dosiahnutia celosvetovo a vzájomne dohodnutých cieľov s prihliadnutím na osobitné potreby na úrovni regiónov a krajín. V dôsledku toho sa medzinárodná vedecko-technická spolupráca v rámci programov bude riadiť uceleným spôsobom prostredníctvom integrovanej výskumnej politiky, ktorá vyplynie z týchto rozhovorov a vedecko-technických dohôd ⁽³⁾.

Tieto iniciatívy sa budú vykonávať prostredníctvom osobitných činností medzinárodnej spolupráce, v rámci ktorých sa budú rozvíjať medziregionálne rozhovory v úzkej spolupráci s členskými štátmi, pridruženými krajinami a partnerskými krajinami medzinárodnej spolupráce.

Toto stanovenie priorít a vymedzenie politiky v oblasti vedecko-technickej spolupráce bude mať priamy a merateľný vplyv na ostatné činnosti navrhované na medzinárodnú spoluprácu v oblasti vedy a techniky v rámci osobitného programu Kapacity, konkrétne rozširovanie pôsobnosti dohôd o vedecko-technickej spolupráci, rozvíjanie partnerstiev v oblasti vedecko-technickej spolupráce a pozitívny synergický efekt na koordináciu vnútroštátnych politík a činností v oblasti medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce.

V rámci dohôd o vedecko-technickej spolupráci a v súlade so stanovenými prioritami bude prioritou určiť nové oblasti, ktoré si vyžadujú činnosť a podporu na politickej úrovni, aby sa mohli vykonávať v rámci jednotlivých tém.

Okrem toho účasť vedcov na národných výskumných programoch tretích krajín umožní plné využitie možností dohôd o vedecko-technickej spolupráci a umožní vedcom recipročným spôsobom získavať znalosti o výskumných systémoch a kultúre tretích krajín. Na tento účel sa budú prostredníctvom rámcového programu pokrývať náklady na účasť vedcov z členských štátov a pridružených krajín na národných výskumných programoch tretích krajín v prípade spoločného záujmu a obojstranného prospechu. Takáto spolupráca sa uskutoční konkurenčným spôsobom.

Spoločné projekty vyvinuté v rámci rozhovorov a vedecko-technickej spolupráce sa budú zakladať na potrebách a budú mať významný rozsah z hľadiska partnerstiev, právomocí a financovania, ako aj výrazný sociálno-ekonomický vplyv. Projekty budú špecificky zamerané na priority stanovené na základe politických rozhovorov o vedecko-technickej spolupráci na regionálnych fórach a budú sa realizovať osobitné výzvy na predkladanie návrhov pre jednotlivé regióny alebo skupiny partnerských krajín medzinárodnej spolupráce. Výsledok týchto rozhovorov prispeje k stanoveniu priorít a potrieb pre osobitné akcie medzinárodnej spolupráce v rámci rôznych tém osobitného programu Spolupráca.

Dvojstranná koordinácia v záujme posilnenia a rozvoja vedecko-technických partnerstiev

Na dopracovanie a realizáciu stanovených priorít sa vytvoria vyvážené partnerstvá vedecko-technickej spolupráce, ktoré budú tvoriť viaceré zainteresované strany (partneri z výskumu, priemyslu, vlády a občianskej spoločnosti) na účely budovania výskumných kapacít a na výskumné akcie. Ukázalo sa, že tieto partnerstvá sú najvhodnejším mechanizmom na súčinné využitie silných stránok týchto partnerov. Tieto partnerstvá si vyžadujú multidisciplinárny prístup zameraný na potreby rôzneho druhu na celosvetovej úrovni, ako aj na úrovni regiónov a/alebo krajín.

⁽¹⁾ Medziregionálny rozhovor v tomto kontexte znamená dialóg medzi členskými štátmi, ES a dotknutými tretími krajinami.

⁽²⁾ Mohli by tiež zahŕňať Medzinárodné vedecko-technické stredisko (ISTC) a Vedecko-technické stredisko (STCU).

⁽³⁾ Vzhľadom na záujmy Spoločenstva boli uzavreté dohody so všetkými dôležitými partnermi (a to priemyselne rozvinutými krajinami, ako aj s krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom) a takmer so všetkými krajinami, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika.

Tvorba vedecko-technických partnerstiev sa zakladá na medziregionálnom vodcovstve a koordinácii politických iniciatív v stanovených prioritných oblastiach. Povedú ich riadiace skupiny vytvorené z obmedzeného počtu zástupcov každého regiónu, ktoré budú otvorené pre všetkých partnerov z dotknutých regiónov, pričom sa prihliadne na ich záujmy a výskumné kapacity. Tieto partnerstvá podporia spoločné výskumné činnosti a trvalý politický dialóg o účinnosti a efektívnosti realizovanej spolupráce, ako aj o identifikácii budúcich potrieb.

Podpora koordinácie vnútroštátnych politík a činností členských štátov a pridružených krajín v oblasti medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce

S cieľom podporiť/stimulovať efektívnu a účinnú stratégiu medzinárodnej vedeckej spolupráce Spoločenstva na úrovni EÚ je na plnenie záväzkov prijatých v rámci medziregionálnych a dvojstranných rozhovorov v oblasti vedy a techniky nevyhnutná stála koordinácia vnútroštátnych politík.

Táto koordinácia posilní účinnosť a vplyv prebiehajúcich dvojstranných iniciatív v oblasti vedecko-technickej spolupráce medzi členskými štátmi a partnerskými krajinami medzinárodnej spolupráce a zvýši ich súčinnosť. Takisto sa jej prostredníctvom zvýši komplementárnosť činností v oblasti vedecko-technickej spolupráce Spoločenstva a členských štátov.

Okrem toho podporí realizáciu zdieľanej vízie tým, že uľahčí inovačné programové prístupy a zabezpečí užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi a s členskými štátmi pri rozvoji a vykonávaní ucelenej vedecko-technickej spolupráce.

PRÍLOHA II

ORIENTAČNÉ ROZDELENIE CELKOVEJ SUMY (v Miliónoch EUR)

Výskumné infraštruktúry ⁽¹⁾	1 715
Výskum v prospech malých a stredných podnikov	1 336
Regióny znalostí	126
Výskumný potenciál	340
Veda v spoločnosti	330
Ucelená tvorba výskumných politík	70
Činnosti medzinárodnej spolupráce	180
Spolu	4 097

⁽¹⁾ Vrátane príspevku vo výške najviac 200 miliónov EUR pre Európsku investičnú banku do jej finančného nástroja s rozdelením rizika uvedeného v prílohe III. Suma približne 100 miliónov EUR sa poukáže v ročných splátkach v období rokov 2007 – 2010.

PRÍLOHA III

FINANČNÝ NÁSTROJ S ROZDELENÍM RIZIKA

V súlade s prílohou II poskytne Spoločenstvo príspevok (koordináčna a podporná akcia) Európskej investičnej banke (EIB), ktorá bude partnerom nesúcim časť rizika v rámci finančného nástroja s rozdelením rizika (RSFF). Cieľom RSFF, ktorý budú spoločne financovať Spoločenstvo a EIB, je posilniť investície súkromného sektora v celej Európe do výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ako aj do inovácie.

Príspevok Spoločenstva poskytne banke väčší priestor na riadenie rizika, a tým umožní: i) väčší objem pôžičkových a ručiteľských operácií EIB pre určitú úroveň rizika a ii) financovanie rizikovejších európskych akcií v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ktoré by nebolo možné uskutočniť bez takejto podpory zo strany Spoločenstva, čím pomôže prekonať nedostatky trhu. Jeho cieľom bude:

- pridať hodnotu v oblastiach, v ktorých trh nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov a
- urýchliť získavanie súkromných investícií.

Príspevok Spoločenstva sa použije do RDFF v súlade s ustanoveniami prílohy II.

EIB bude poskytovať pôžičky z prostriedkov získaných z medzinárodných finančných trhov a poskytovať ručenie svojim finančným partnerom v súlade so svojimi štandardnými pravidlami, predpismi a postupmi.

Tento príspevok sa použije podľa princípu „kto prvý príde, prvý berie“ ako rezervu a kapitálovú alokáciu v rámci banky na pokrytie časti rizika spojeného so svojimi operáciami na podporu akcií v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ktoré sú oprávnené na financovanie.

Na základe vlastného finančného hodnotenia EIB posúdi výšku finančného rizika a stanoví hodnotu rezervy a kapitálovej alokácie.

Posúdenie rizika, kategorizácia, ako aj rozhodnutia o rezervách a kapitálových alokáciách, ktoré z nich vyplývajú, sa riadia štandardnými postupmi banky v rámci jej štruktúrovaného finančného nástroja, ktoré schvaľujú a monitorujú jej akcionári a ktoré sa z času na čas aktualizujú a upravujú. Nebudú sa meniť v dôsledku príspevku Spoločenstva.

Riziko pre rozpočet Spoločenstva je obmedzené na vyplatené alebo viazané sumy. V rozpočte Spoločenstva nevznikne žiaden finančný záväzok, pretože všetko zostávajúce riziko nesie EIB.

Príspevok Spoločenstva sa uhrádza ročne na základe viacročného plánu a s ohľadom na vývoj dopytu. Ročná suma sa stanoví v pracovnom programe na základe správy o činnosti a prognóz, ktoré predloží EIB.

V dohode, ktorá sa uzavrie s EIB po podrobných konzultáciách s členskými štátmi, sa stanovia podmienky, za ktorých sa prostriedky Spoločenstva môžu použiť ako rezervy a kapitálové alokácie. Súčasťou dohody budú okrem iného aj tieto podmienky:

- Oprávnenosť akcií Spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností na financovanie. Štandardne je automaticky oprávnený na financovanie rozvoj výskumných infraštruktúr financovaný Spoločenstvom v rámci tohto osobitného programu. Oprávnené sú aj právnické osoby usadené v tretích krajinách, ktoré nie sú pridruženými krajinami, ak sa zúčastňujú na nepriamych akciách siedmeho rámcového programu a ich náklady sú oprávnené na financovanie zo strany Spoločenstva. Možno zväziť aj iné výskumné infraštruktúry európskeho záujmu.

RSFF sa ponúka vo všetkých členských štátoch a pridružených krajinách, aby mohli tento nástroj využiť na financovanie svojich oprávnených činností všetky právnické osoby bez ohľadu na ich veľkosť (vrátane MSP a výskumných organizácií vrátane univerzít) vo všetkých členských štátoch.

Inovačné činnosti komerčného charakteru sú oprávnené na využívanie RSFF iba prostredníctvom využitia vlastného príspevku EIB.

- V súlade s nariadením o pravidlách účasti prijatým podľa článku 167 zmluvy sa v dohode ustanovia aj postupy, ktorými môže Spoločenstvo v opodstatnených prípadoch namietať proti využívaniu príspevku Spoločenstva zo strany EIB.
- Pravidlá stanovovania podielu na finančnom riziku, ktoré bude pokryté príspevkom Spoločenstva, a hranice rizika, pri ktorej prekročení môže EIB použiť príspevok Spoločenstva, ako aj rozdelenia zodpovedajúceho príjmu.

Výška príspevku Spoločenstva na jednotlivé operácie závisí od hodnotenia finančného rizika, ktoré vykoná EIB. Výška celkových rezerv a kapitálových alokácií pre väčšinu operácií RSFF by mala byť v rozmedzí 15 % – 25 % nominálnej hodnoty týchto operácií. Výška celkových rezerv a kapitálových alokácií príspevku Spoločenstva nesmie v žiadnom prípade prekročiť 50 % nominálnej hodnoty pôžičky alebo ručenia. Pri každej operácii sa bude deliť riziko.

- Spôsob, akým bude Spoločenstvo monitorovať pôžičkové a ručiteľské operácie EIB súvisiace s príspevkom Spoločenstva vrátane operácií prostredníctvom finančných partnerov EIB.

EIB môže použiť príspevok Spoločenstva len na operácie schválené odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto osobitného programu do 31. decembra 2013.

Úroky a príjmy, ktoré prinesie príspevok Spoločenstva počas tohto obdobia, vykazuje EIB každoročne Komisii, ktorá informuje Európsky parlament a Radu. V súlade s článkom 18 ods. 2 rozpočtového nariadenia sa považujú za priradené príjmy RSFF a začlenia sa do rozpočtu.

Pri prijímaní pracovného programu môže Komisia rozhodnúť, že po priebežnom hodnotení uvedenom v prílohe II k rámcovému programu prerozdelení na účely akýchkoľvek iných nepriamych akcií „výskumnej infraštruktúry“ tohto osobitného programu akúkoľvek sumu, ktorú nevyužil RSFF a ktorú preto EIB vrátila. Súčasťou priebežného hodnotenia bude externé posúdenie vplyvu RSFF.

Komisia bude pozorne monitorovať efektívne využívanie príspevku Spoločenstva, a to aj prostredníctvom následných hodnotení úspešných aspektov akcie, a podávať pravidelné správy programovému výboru. Komisia navyše začlení hlavné zistenia z tejto oblasti do výročnej správy o výskume a technickom rozvoji, ktorú zašle Európskemu parlamentu a Rade podľa článku 173 Zmluvy.

PRÍLOHA IV

SPOLOČNÉ VYKONÁVANIE VÝSKUMNÝCH PROGRAMOV MIMO SPOLOČENSTVA

Nižšie je orientačne uvedená jedna iniciatíva na spoločné vykonávanie národných výskumných programov a mohla by byť predmetom osobitného rozhodnutia na základe článku 169 zmluvy. Počas vykonávania 7. rámcového programu sa môžu určiť a navrhnúť ďalšie iniciatívy.

V prípade tohto rozhodnutia by sa vytvorila osobitná vykonávacia štruktúra spolu s organizačnou štruktúrou a vhodnými riadiacimi orgánmi potrebnými na vykonávanie akcie. V súlade s prílohou II by Spoločenstvo mohlo poskytnúť na iniciatívu finančnú podporu do sumy uvedenej v prílohe II a aktívne sa zúčastňovať na vykonávaní prostriedkami, ktoré sú pre danú akciu najvhodnejšie.

Iniciatíva na základe článku 169 Zmluvy o ES v oblasti MSP, ktoré uskutočňujú výskum

Cieľom je začať a vykonať spoločný program výskumu a vývoja v prospech MSP, ktoré uskutočňujú výskum, na účely zvýšenia ich výskumnej a inovačnej kapacity. Využitím iniciatívy Eureka podnikní a podporí nadnárodné projekty v oblasti výskumu a vývoja, ktoré sú vedené takýmito MSP. Táto iniciatíva dopĺňa ostatné akcie zamerané na MSP, ktoré sa realizujú v kontexte 7. rámcového programu.

Spoločenstvo poskytne na iniciatívu finančnú podporu a bude sa zúčastňovať na vykonávaní najvhodnejšími prostriedkami pre danú akciu.

PRÍLOHA V

INFORMÁCIE, KTORÉ MÁ POSKYTNÚŤ KOMISIA V SÚLADE S ČLÁNKOM 8 ODS. 4

1. Informácie o akciách, ktoré umožňujú monitorovať celý priebeh jednotlivých návrhov a ktoré zahŕňajú najmä:
 - predložené návrhy,
 - výsledky hodnotenia jednotlivých návrhov,
 - dohody o grantoch,
 - dokončené akcie.
2. Informácie o výsledku jednotlivých výziev a vykonávania akcií, ktoré zahŕňajú najmä:
 - výsledky jednotlivých výziev,
 - výsledky rokovaní o dohodách o grantoch,
 - vykonávanie akcií vrátane údajov o platbách a výsledkov akcií.
3. Informácie o vykonávaní programu vrátane relevantných informácií na úrovni rámcového programu, osobitného programu a jednotlivých činností.

Tieto informácie (najmä o návrhoch, ich hodnotení a dohodách o grantoch) by sa mali poskytovať v jednotnom, štruktúrovanom, elektronicky čitateľnom a spracovateľnom formáte dostupnom prostredníctvom elektronického informačného a nahlasovacieho systému, ktorý umožňuje pohotovú analýzu údajov.
